

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1

СЛАВЯНСКА ФИЛОЛОГИЯ

Магистърска програма: (код и наименование)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	0	2

(код и наименование) *Исторически и културни реалии на Украйна*

Преподавател: гл. ас. д-р Владимир Николов Колев

Асистент: –

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	60
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	60
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ECTS		5

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30%
3.	Демонстрационни занятия (представяне на презентация)	20%
4.	Изпит	50%
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът по исторически и културни реалии на Украйна, предвиден в учебния план на специалността „Славянска филология“, профил „Украинистика“, е основна част от обучението, целящо да предаде информация на студентите за историческата съдба, държавното, административното и стопанското устройство, географските дадености и обществения живот на Украйна. Учебният курс представя славянските корени на украинската култура, чието динамично развитие през вековете я прави уникална по своето място като част от съвременната европейска цивилизация. Историческите и културните трансформации са проследени в хронологически план, като така се очертават спецификата на украинския мисловен хоризонт и формирането на устойчивите национални митове. Запознаването на студентите с разностранните прояви на украинската култура разширява техния специализиран и общ хуманитарен кръгозор и им предлага сериозна основа за сравнителни анализи и съпоставки, приложими в сферата на преводаческата и научна дейност, културния мениджмънт, туризма и др.

Курсът предвижда само преподаването на лекции.

Предварителни изисквания:

Курсът е въвеждащ в специалността „Славянска филология“ и профил „Украинистика“ и не се изискват специални предварителни знания и умения. Въпреки това доброто предварително познание по история на България и на Европа са от изключителна важност за правилното усвояване на материала.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Очаквани резултати:

Очакваните резултати след успешното полагане на изпита са студентите да са запознати с разностранните прояви на украинската култура, с което да разширят своя специализиран и общ хуманитарен кръгозор. Получените знания от курса по исторически и културни реалии на Украйна следва да послужат като основа за по-нататъшното задълбочено изучаване на украинската литература и език.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
	География:	
1	Обща характеристика на географските особености на Украйна. Държавно устройство. Национални символи. Статистически сведения.	4
2	Административно деление и население на Украйна. Етнически и религиозен състав. Ресурси и промишленост.	4
3	Геополитически и геостратегически статут и цели на страната. Българско-украински политически и дипломатически връзки	4
	История:	
4	История и култура по украинските земи от Античността до късното средновековие. Археологически данни за украинските земи до VII век. Бит и култура на славянските племена.	4
5	Създаване на Киевска Рус от княз Рюрик (ок. 830–879) и управлението на Олег (879–912). Царуването на княз Игор (878–945) и княгиня Олга (ок. 910–969). Завоевателните стремежи на Светослав (942–972)	4
6	Промените на Владимир Велики (978–1015). Християнизация на русите. Международни отношения и културни трансформации. Разпокъсване на Киевска Рус. Феодализъм и управление в Галицко-Волинското княжество (XII – първата половина на XIV век)	4
7	Украинските земи от средата на XIV до XVIII век. Украинските земи в състава на Полша и Литва. „Изток“ и „Запад“ в украинското мислене. Взаимоотношения с католицизма. Религиозните унии и църковни сблъсъци. Поява на украинското казачество (XIV– началото на XVII век)	4
8	Въстанията на Богдан Хмелницки и обявяването на Вийско Запорожке като независима форма на управление. Хетманатът и политическите унии. Управление на Хетманата при Иван Мазепа и Битката при Полтава (1709)	4

9	Унищожаването на Украинския хетманат. Организация на общественения и културния живот под чуждо владичество (края на XVIII – XIX век)	4
10	Индустриализация и последствия. Украинците и украинските земи по време на Първата световна война. Изграждане на Украинската народна република (1917–1920)	4
11	Украйна в състава на СССР в периода между двете световни войни. Съветска украинизация. Национализация и Голодомор (1932–33). Украйна през Втората световна война (1939–1945). Обявяването на независимостта на Украйна и приоритети на страната през 90-те години на XX век	4
	Култура:	
12	Украинската народна, класическа и съвременна музика: имена и произведения	4
13	Развойни тенденции и особености на украинския театър и кинематография	4
14	Архитектурните забележителности и изобразителното изкуство в Украйна	4
15	Спорт и туризъм в Украйна. Българско-украински обществени и културни връзки.	4

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Местоположение и географски особености на Украйна
2	Население на Украйна. Етнически и религиозен състав, популация и прираст на населението
3	Ресурси и промишленост на Украйна. Горивни, рудни и нерудни полезни изкопаеми. Лека и тежка промишленост
4	Геополитически и геостратегически статут и цели на страната. Украйна в ООН. Украйна и ЕС. Украйна и НАТО
5	Българско-украински политически и дипломатически връзки – история и перспективи
6	Археологически данни за племената, населявали украинските земи до VII в. Поява на славяните по украинските земи. Бит и култура на славянските племена
7	Създаване на Киевска Рус. Княз Рюрик (ок. 830–879) и Олег (879–912). Царуването на княз Игор (878–945) и княгиня Олга (ок. 910–969). Завоевателните стремежи на Светослав (942–972)
8	Промените на Владимир Велики (978–1015). Християнизация на русите. Международни отношения и културни трансформации
9	Разпокъсване на Киевска Рус. Феодализъм и управление в Галицко-Волинското княжество (XII – първата половина на XIV век)

10	Украинските земи в състава на Полша и Литва от средата на XIV до XVIII в.
11	Поява на украинското казачество (XIV– началото на XVII век). Отношения с монархическата институция
12	Взаимоотношения с католицизма. Религиозните унии и църковни сблъсъци през XV до XVII век. Брестката църковна уния – предпоставки и последствия
13	Въстанията на Богдан Хмелницки и образуването на хетманата Вийско запорожке в средата на XVI век
14	„Изток“ и „Запад“ в украинското мислене. Разделяне на украинците между Жечпосполита и Московското царство през XVIII век
15	Битката при Полтава (1709) и заличаването на Хетманата през XVIII век
16	Украинците и украинските земи по време на Първата световна война. Изграждане на Украинската народна република (1917–1920)
17	УССР, Източна Галиция и Буковина в периода между двете световни войни. Втората световна война и украинците
18	Обявяването на независима Украйна и политически обстоятелства през 90-те години на XX век
19	Украинското изкуство – музика, изобразително изкуство, театър, кино и архитектура
20	Българско-украински обществени и културни взаимоотношения

Библиография

Основна:

Плохий 2022: Плохий, С. *Портите на Европа. История на Украйна*. [Прев. Елена Кодинова и кол.] София: Прозорец, 2022, с. 520.

Субтелни 1995: Субтелни, О. *Украйна: История*. [Прев. от укр. Пенка Кънева]. София, 1995, с. 632.

Нешев 1997: Нешев, Г. *Българо-украински културно-исторически връзки през XV-XVIII в.* София, 1997.

Петкова 2007: Петкова, М. *Национална култура и идентичност на Украйна. – В: Панорама – 2007. с. 3-23, 73-79, 258-276.*

Допълнителна:

Алексеев 2005: Алексеев, Ю. *История на Украйна. Учебно пособие за чуждестранните студенти с обучение на български език.* София, 2005.

Плохий 2024: Плохий, С. *Руско-украинската война*. [Прев. Мария Михайлова]. София: Прозорец, 2024, с. 400.

Рийд 2023: Рийд, А. *Граничната земя. Пътешествие из историята на Украйна*. [Прев. Явор Карамаринов.] София: Вакоп, 2023, с. 382.

Сливински, Колев 2023: Сливински, О., В. Колев. „Окървавената епопея“: украинската култура между националната идентичност, космополитизма и краха на ценности сред тоталитарните идеологии. – **В:** Неделчев, М., М. Влашки, М. Григорова, В. Начева, О. Сливински, В. Колев. „Светът от вчера“ – видян през катастрофата от 1939 г. София: ИЦ „Боян Пенев“, 2023, с. 246–356.

- Грушевський 1991а:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 1. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991б:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 2. XI-XIII вік. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991с:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 3. До року 1340. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991д:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 4. XIV-XVI віки – відносини політичні. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991е:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 5. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991ф:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 6. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991г:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 7. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991h:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 8. Київ: Наук. думка, 1991.
- Грушевський 1991і:** Грушевський, М. *Історія України-Руси*: В 11 т. Том 9. Київ: Наук. думка, 1991.

Plokhly 2015: Plokhly, S. *The Gates of Europe: A History of Ukraine*. New York: Basic Books, 2015.

Snyder 2003: Snyder, T. *The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569–1999*. New Heaven and London: Yale University Press, 2003. Available online: <

https://shron1.chtyvo.org.ua/Timothy_David_Snyder/The_Reconstruction_of_Nations_Poland_and_Ukraine_Lithuania_Belarus_1569-1999_anhl.pdf?PHPSESSID=09q0hqiu7fpckodag32icd8th2>

Дата: 16.05.2024 г.

Съставил: _____
гл.ас. д-р Владимир Колев

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.